

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Оновлення системи української освіти та її орієнтація на кращі європейські традиції вимагає дослідження функціонування освітніх систем інших держав. Особливо гострою стає ця потреба, коли мова йде про підготовку майбутніх педагогів, чия діяльність спрямована на полікультурне виховання української молоді в дусі гуманізму та демократії.

Сьогодні вища освіта Великобританії розвивається в контексті освітньої стратегії ЄС, спрямованої на підготовку висококваліфікованих кадрів країн Європи з урахуванням їхньої національної культури, соціальних потреб та можливостей, відповідно до нових запитів суспільства, пов'язаних з потребою посилення національної економіки й підняття рейтингу цих країн на світовому рівні.

Система освіти Великобританії постійно перебувала у полі уваги вітчизняних та зарубіжних дослідників. До скарбниці передової педагогічної теорії і практики увійшли філософсько-педагогічні, теоретичні і методичні ідеї, концепції, міркування чисельних представників педагогіки Великої Британії, таких як: У. Тейлор, А. Мур, Дж. Сайт, М. Хоуллі, С. Маклафліна, С. Маклюра, Т. Аткинсона, М. Брюса, С. Гейфорда. Різноманітні аспекти проблеми професійної підготовки вчителів у Великобританії досліджували вітчизняні науковці, а саме: Л. Пуховська, А. Парінов, С. Синенко, Ю. Кіщенко, Н. Авшенюк та ін.

Аналіз досліджень з даного питання дав змогу виявити такі характерні особливості розвитку вищої педагогічної освіти у Великій Британії в сучасних умовах:

1. Структурна перебудова системи підготовки вчителів у країні спрямована на модернізацію традиційних національних моделей підготовки вчителів.

2. Педагогічна освіта Великобританії орієнтується на підготовку вчителя широкого профілю.

3. Відбувається зближення теоретичної та практичної професійно-педагогічної підготовки вчителів. Центр професійно-педагогічної підготовки транслюється в школу, яка розглядається як рівноправний партнер ВНЗ в професійній підготовці майбутнього вчителя.

Для системи підготовки вчителів у Великобританії характерним є використання інноваційних методів та нових гнучких технологій, які забезпечують різноплановість та диференціацію у навчальному процесі. Дана тенденція передбачає створення для студентів можливостей займати активну позицію у навчальному процесі, освоювати новий досвід на основі цілеспрямованого формування творчого і критичного мислення, набуття власного досвіду тощо.

Навчання ґрунтується на принципах послідовності та системності. Предметні наповнення навчальних планів, а також зміст навчальних програм показують, що теоретична підготовка на першому курсі переходить до практично-теоретичної на

другому та до самостійно-дослідницької на третьому курсі. Протягом цього часу студенти проходять ґрунтовну теоретичну та практичну підготовку.

Сьогодні у Великобританії, зокрема в Англії, існує така ступенева професійна педагогічна підготовка вчителів:

- педагогічний коледжу, який з 2-річного середнього спеціалізованого закладу в сучасних умовах піднявся до 3-4-річного інституту або факультету в складі університету з наданням випускникам не лише кваліфікаційного вчительського диплома, але й бакалаврського академічного ступеня «Бакалавр педагогіки» (Bachelor of Education) (паралельна модель);

- університетська однорічна програма професійної підготовки вчителів з присудженням післядипломного сертифіката в освіті (Postgraduate Certificate of Education (PGCE), Postgraduate Diploma Secondary Education (PDSE)) на базі 3-річної університетської освіти (наприклад, бакалавр мистецтв тощо) (послідовна модель);

- через підготовку вчителів на базі школи (a school-based initial teacher training (SCITT): програма створена та реалізовується групою сусідніх шкіл та коледжів для тих випускників, які прагнуть звершити професійну педагогічну підготовку в шкільному середовищі;

- педагогічної підготовки Teach First – це благодійна освітня програма, яка посиляється на те, що освіта кожної дитини не повинна бути обмежена будь-якими соціально-економічними чинниками. Дана програма пропонує професійну підготовку майбутніх вчителів тривалістю два роки. Протягом першого року студент повинен навчатися і працювати у «проблемних» середніх школах малозабезпечених регіонів держави. По закінченню першого року випускник отримує сертифікат PGCE і протягом другого року працює як кваліфікований учитель [1];

- педагогічної підготовки School Direct – це освітня програма, за якою передбачено, що школа самостійно обирає кандидатів на посаду вчителів згідно з власними потребами і з перспективою працевлаштування обраного кандидата. При цьому, школа має право безпосередньо робити запит на навчальні місця, обирати акредитованого провайдера з підготовки майбутніх вчителів, узгоджувати зміст навчальної програми відповідно до своїх потреб.

Таким чином, професійна підготовка майбутніх учителів у ВНЗ Великої Британії в цілому базується на загальноєвропейських ідеях демократизації та гуманізації освітнього процесу. Про це свідчить багатоваріантність навчальних дисциплін, можливість вибору студентом окремих навчальних курсів відповідно до власних інтересів та уподобань, гнучкість навчальних планів при організації навчального процесу протягом курсу.

Врахування новітніх тенденцій і напрямків підготовки вчителів Великобританії в контексті освітньої політики ЄС сприятиме підвищенню якісного рівня освіти молоді в Україні, передусім – удосконаленню підходів до підготовки студентів педагогічних спеціальностей.

Список використаних джерел

1. Авшенок Н. М. Стандартизація професійної підготовки вчителів у Англії й Уельсі (кінець ХХ –початок ХХІ ст.) : дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2005.–257 с.

2. Муқан Н. В. Професійний розвиток учителів загальноосвітніх шкіл Великої Британії, Канади, США: [монографія] /Н. В. Муқан. – Львів: Вид-во. Львівської політехніки, 2011. – 248 с.

УДК 373.3.064.2'091.33

БУРЧІ М.,
ЛАЛІАК Н. В. В.
Мукачівський державний університет, Україна

ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Залучення учнів до навчально-дослідницької діяльності в урочний та позаурочний час є одним із ефективних способів організації навчання в початковій школі. Відкриття молодшим школярем суб'єктивно нових знань і способів дій, вибудовування ефективної міжособистісної взаємодії, вияв пізнавальної активності й самостійності в учінні, безпосередня й опосередкована взаємодія з учителем та іншими учнями, зосередження уваги на способах виконання дій у складі діяльності позитивно позначаються не лише на результативності навчання в початковій школі, а й на адаптації до якісно нового стану розвитку суспільства.

Проблема організації навчально-дослідницької діяльності учнів не є новою в педагогічній науці. Різні її аспекти були й залишаються предметом аналізу багатьох вітчизняних та зарубіжних учених. Наукове осмислення поняття «навчально-дослідницька діяльність» ґрунтується на ідеях Конфуція, Ф. Дістервега, Сократа, Я. Коменського, Дж. Локка, Ж.-Ж. Руссо, К. Ушинського, О. Духновича, С. Русової, В. Сухомлинського, Т. Байбари, О. Пометун, О. Савченко та ін., які в певні історичні періоди розвитку людства наголошували на необхідності організації навчання, спрямованого на відкриття суб'єктивно нових знань і способів діяльності. У дослідженнях багатьох педагогів і психологів зазначається, що оригінальність мислення, вміння співпрацювати, а також творчі навички школярів найповніше виявляються та успішно розвиваються в діяльності, а особливо в тій, яка має дослідницьку спрямованість. Цей факт є актуальним для учнів початкової школи, адже в цьому віці навчальна діяльність стає провідною і визначає розвиток основних пізнавальних особливостей молодшого школяра. Така якість особистості, як дослідницький інтерес, особливо властива дитині, яка щойно приходить до школи.

Науковці трактують дослідницьку діяльність як вид інтелектуально-творчої діяльності, здійснюваної на основі пошукової активності та дослідницької поведінки. Процес здійснення такої діяльності включає аналіз навчальної ситуації, прогнозування майбутніх та аналіз отриманих результатів, моделювання і реалізацію навчальних дій, а також корекцію дослідницької поведінки. Пошукова активність виникає внаслідок нестандартної ситуації, яка вимагає вирішення. Вона може бути спрямована на зміну проблемної ситуації або свого ставлення до неї. Цей процес лежить в основі дослідницької поведінки. Головна ознака нестандартної ситуації, яка активізує пошукову активність – це об'єктивна неможливість задовольнити потреби особистості звичними, автоматизованими способами [3].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>